

Nr 24.

Ankom till riksdagens kansli den 6 maj 1940 kl. 2 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om värnskatt för budgetåret 1940/41 jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 30 mars 1940 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 185, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga följande, vid propositionen fogade

Förslag

till

förordning om värnskatt för budgetåret 1940/41.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Värnskatt skall enligt vad i denna förordning stadgas för budgetåret 1940/41 erläggas till staten av

a) fysisk eller juridisk person, för vilken vid taxering år 1940 till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbart belopp fastställs, samt

b) fysisk person, för vilken vid taxering år 1940 till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbart belopp icke fastställs, såframt för honom beräknas ett taxerat belopp å minst 1,000 kronor och han enligt 1 och 4 §§ lagen om folkpensionering är skyldig erlægga pensionsavgift.

Värnskatt erlägges i den kommun, där den skattskyldige taxeras till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt.

2 §.

1 mom. Värnskatten skall utgöra

a) för sådana fysiska personer som avses i 1 § b):
fem kronor;

b) för övriga skattskyldiga fysiska personer ävensom för oskifta dödsbon och familjestiftelser:

när det till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbara be-

loppet icke överstiger 3,000 kronor: 5 procent av det beskattningsbara beloppet, dock lägst fem kronor;

när det beskattningsbara beloppet överstiger

3,000	men icke	6,000 kr.:	150 kr. för	3,000 kr. och 5.5 % av återstoden;
6,000	»	9,000 » :	315 » »	6,000 » » 6.5 % » » ;
9,000	»	12,000 » :	510 » »	9,000 » » 8 % » » ;
12,000	»	15,000 » :	750 » »	12,000 » » 10 % » » ;
15,000	»	25,000 » :	1,050 » »	15,000 » » 12 % » » ;
25,000	»	35,000 » :	2,250 » »	25,000 » » 14 % » » ;
35,000	»	50,000 » :	3,650 » »	35,000 » » 16 % » » ;
50,000	»	100,000 » :	6,050 » »	50,000 » » 18 % » » ;
100,000	»	200,000 » :	15,050 » »	100,000 » » 20.5 % » » ;
200,000 kr.			35,550 » »	200,000 » » 23 % » » ;

c) för svenska aktiebolag, svenska ekonomiska föreningar, svenska försäkringsanstalter, som icke äro aktiebolag, sparbanker samt sådana utländska juridiska personer, som ej beskattas enligt b) här ovan:

tio procent av det beskattningsbara beloppet;

d) för andra skattskyldiga än dem som avses under a)—c) här ovan:

fem procent av det beskattningsbara beloppet.

2 mom. Rörande skatteplikt för äkta makar och fördelning dem emellan av det för dem gemensamt uträknade skattebeloppet skall vad i 19 § förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt stadgas äga motsvarande tillämpning. I fall som avses i 1 § b) skall för makar, som under beskattningsåret levt tillsammans och vilkas beräknade taxerade belopp sammanlagt utgöra minst 1,000 kronor, värnskatten för båda makarna gemensamt utgå med fem kronor samt fördelas med hälften å vardera maken. Är i nämnda fall ena maken icke skyldig erlägga pensionsavgift, skall vid bedömning av skatteplikten hänsyn icke tagas till hans beräknade taxerade belopp.

3 §.

1 mom. Den som eftertaxerats till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt för år 1940 skall eftertaxeras jämväl till värnskatt enligt denna förordning till behörigt belopp.

2 mom. Har skattskyldig i uppgift eller upplysning, som avgivits till ledning vid taxering, lämnat oriktigt meddelande, eller har han, ehuru uppgiftspliktig, underlåtit avlämna uppgift eller infordrad upplysning, och har därav föranletts, att värnskatt, som enligt 2 § 1 mom. a) bort påföras den skattskyldige, icke blivit honom påförd, skall han eftertaxeras till värnskatt enligt denna förordning att utgå med i nämnda punkt angivet belopp.

4 §.

Har jämlikt bestämmelserna i 23 § eller 24 § 1 mom. förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt skattebefrielse meddelats för dödsbo, skall motsvarande befrielse åtnjutas jämväl i fråga om värnskatt enligt denna

förordning. För dödsbo efter skattskyldig som avses i 1 § b) här ovan skola nyssnämnda bestämmelser äga motsvarande tillämpning i avseende å befrielse från värnskatt enligt denna förordning.

5 §.

Där jämlikt 24 § 2 mom. förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt oskift dödsbo svarar för dylik skatt allenast med tillgångarna i boet eller delägare i skiftat dödsbo allenast för vad av skatten å hans lott belöper och allenast med sin lott i boet, skall motsvarande gälla i fråga om värnskatt enligt denna förordning.

6 §.

1 mom. Därest i anledning av överenskommelse eller beslut, varom förmäles i 29 eller 30 § förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, befrielse från skattskyldighet till nämnda skatt helt eller delvis skall åtnjutas, skall detta föranleda motsvarande befrielse från skattskyldighet enligt denna förordning.

I fall, varom i 29 och 30 §§ förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt sägs, må Konungen förklara, att värnskatt enligt denna förordning skall för skattskyldig fastställas till högre belopp än gällande bestämmelser eljest skulle föranleda, dock att skatten ej må komma att uppgå till större del, procentuellt beräknad, av det på grundval av träffad överenskommelse eller meddelat beslut fastställda beskattningsbara beloppet, än skatten skulle utgjort av det beskattningsbara belopp, som skulle hava fastställts, om hänsyn ej tagits till överenskommelsen eller beslutet.

2 mom. Vad i 32 § förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt stadgas om rätt för Konungen att till undvikande av eller lindring i dubbelbeskattning förordna om efterskänkande av inkomst- och förmögenhetsskatt skall äga motsvarande tillämpning beträffande värnskatt enligt denna förordning.

7 §.

1 mom. Därest eftertaxering eller annan taxeringsåtgärd enligt denna förordning ifrågakommer, skola de rörande taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt meddelade bestämmelser i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

2 mom. Vill någon, som icke åsatts till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbart belopp, klaga över att värnskatt enligt denna förordning blivit honom påförd, äger han att däröver anföra besvär hos prövningsnämnd. Besvären skola vara inkomna till vederbörande länsstyrelse inom sextio dagar efter det värnskatten blivit klaganden avfordrad. Besvär som nu sagts må handläggas av särskild prövningsnämnd.

3 mom. Vid tillämpning av bestämmelserna i 143 § 1 och 2 mom. taxeringsförordningen skall såsom inkomst- och förmögenhetsskatt räknas jämväl värnskatt enligt denna förordning.

8 §.

För tillämpning av denna förordning erforderliga föreskrifter utfärdas av Konungen.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Till utskottets behandling hava överlämnats följande i anledning av propositionen väckta motioner, nämligen:

1) de likalydande motionerna nr 199 i första kammaren av herr *Manner-skantz* m. fl. och nr 255 i andra kammaren av herr *Henriksson* m. fl., vari hemställts, »att riksdagen måtte besluta, att värnskatten enligt Kungl. Maj:ts proposition nr 185 i förekommande fall reduceras så, att den tillsammans med övriga på grund av 1940 års taxering debiterade skatter till stat och kommun icke överstiger den skattskyldiges till inkomst- och förmögenhets-skatt taxerade inkomst minskad med ortsavdraget»;

2) motionen nr 253 i andra kammaren av herr *Brädefors* m. fl., vari hemställts, »att riksdagen vid bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 185 med förslag till förordning om värnsskatt för budgetåret 1940/41 må besluta följande förändrade lydelse av paragraferna 1 och 2:

1.

Värnsskatt skall — — — till staten av fysisk eller juridisk person, för vilken vid taxering år 1940 till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbart belopp av minst 500 kronor fastställs.

Värnsskatt erlägges — — — förmögenhetsskatt.

2.

1 mom. — — — utgöra

a) för skattskyldiga fysiska personer ävensom för oskifta dödsbon och familjestiftelser:

när det till — — — lägst fem kronor;

när det — — — överstiger 3,000 men icke — — — 23 % av återstoden;

b) för svenska aktiebolag, svenska ekonomiska föreningar, svenska försäkringsanstalter, som icke äro aktiebolag, sparbanker samt utländska juridiska personer:

femton procent av det beskattningsbara beloppet;

c) för andra — — — beskattningsbara beloppet.

2 mom. Rörande skatteplikt — — — motsvarande tillämpning.;

samt att de förändringar i övriga paragrafer, som äro behövliga i anledning av den sålunda förändrade lydelsen i paragraferna 1 och 2, företagas av utskottet.»; samt

3) motionen nr 256 i andra kammaren av herr *Lundell*, vari hemställts, att riksdagen ville besluta om lämplig nedsättning av den för värnsskatten

föreslagna skiktskalan, ävensom att beslut om värnskatten ej måtte fattas annat än i samband med beslut om inkomst- och förmögenhetsskatten.

I motionen II: 256 har framhållits bland annat, att avgörande för huruvida en beskattning vore rimlig eller ej vore icke om den toge 60 eller 120 % av inkomsten i anspråk. Om den direkta beskattningen till vissa delar vore progressiv, måste man se till, att den icke ens i skatteskalornas högsta skikt toge hela eller så stor del av där inom fallande inkomst i anspråk, att ifrågavarande skattedragare hellre avstode från att åstadkomma denna inkomstdel. I sådant fall åstadkommes genom beskattningen i stor utsträckning en minskning i nationalinkomsten. I anslutning till de i förevarande proposition intagna skatteskalorna hava i motionen genom några exempel angivits den samlade skattebördan till stat och kommun i olika inkomst- och förmögenhetsskikt. Enligt motionärens beräkningar skulle i vissa fall för fysiska personer med större inkomst och förmögenhet de å toppskikten av inkomsten och förmögenheten belöpande skatterna kunna överstiga motsvarande inkomst. Det vore tydligt, att skiktskalor, som medförde sådana konsekvenser, icke kunde anses vara lämpliga. Med hänsyn härtill borde enligt motionärens mening en betydlig nedsättning äga rum beträffande procentsatserna i de medelhöga och högsta skikten av den för fysiska personer föreslagna skatteskalen.

Beträffande vad i motionerna i övrigt anförts till stöd för de däri framställda yrkandena får utskottet hänvisa till motionerna.

Efter den omläggning av den direkta statsbeskattningen, som kom till stånd genom beslut av 1938 års riksdag, består det statliga skattesystemet av två skatter, nämligen en kombinerad inkomst- och förmögenhetsskatt med en i det taxerade beloppet ingående förmögenhetsdel av $\frac{1}{100}$ och en vid sidan av nämnda skatt fristående förmögenhetsskatt. Inkomst- och förmögenhetsskatten är uppdelad i en efter varje års utdebiteringsbehov rörlig bottenskatt för alla skattskyldiga och en fast tilläggsskatt, som erlägges av fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser, i den mån det beskattningsbara beloppet överstiger 8,000 kronor. Den särskilda förmögenhetsskatten är konstruerad såom fast.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 9 januari 1940 uppdrog departementschefen åt särskilda sakkunniga att inom finansdepartementet biträda med utredning av frågan om avvägningen av den direkta statsbeskattningen för budgetåret 1940/41.

De sakkunniga, som till en början övervägt formen för den tilläggsbeskattning för nästkommande budgetår, som nödvändiggjöres av det nuvarande statsfinansiella läget, ha därvid kommit till den uppfattningen, att den ökade beskattningen bör — liksom fallet varit under innevarande budgetår — taga formen av en särskild värnskatt. I fråga om den ordinarie statsbeskattningen ha de sakkunniga förutsatt, att för nästa budgetår den i inkomst- och förmögenhetsskatten ingående bottenskatten för alla skattskyldiga skall uttagas med 120 procent, samt föreslagit, att hela merbeskattningen därutöver skall

föras till värnskatten. De sakkunniga hava därefter behandlat frågan, i vilken utsträckning den avsedda merbeskattningen borde uttagas i form av skärpt förmögenhetsbeskattning. Beträffande denna fråga ha de sakkunniga anfört följande:

»Att döma av de siffror, som upptagas i inkomstberäkningen för budgetåret 1940/41, synes departementschefen närmast ha utgått ifrån att såväl den kombinerade inkomst- och förmögenhetsskatten som den särskilda förmögenhetsskatten skulle komma att uttagas med förhöjda belopp. Då de sakkunniga såsom resultat av sina överläggningar nu förorda, att värnskatten även för nästa budgetår helt uttages i anslutning till inkomst- och förmögenhetsskatten, och att alltså liksom innevarande budgetår den särskilda förmögenhetsskatten lämnas orubbad, har detta icke sin grund i någon uppfattning om att förmögenheten skulle vara mindre lämplig såsom underlag för en krisartad beskattning. Åtskilliga svårigheter äro emellertid förbundna med avvägningen av en värnskatt på förmögenhet, om denna liksom fallet synes bliva med värnskatten på inkomst skulle behöva uttagas under flera år. Starka skäl tala däremot för att låta det särskilda bidrag, som förmögenheterna synas böra lämna till täckning av krisperiodens utgifter, få karaktären av ett engångsoffer. Därmed torde emellertid följa, att ett visst uppskov med utformningen av en värnskatt på förmögenhet får tagas i övervägande. Sålunda har anförts att en förmögenhetsskatt av här åsyftade storleksordning icke bör uttagas samtidigt med en sådan skärpning av krisbeskattningen i övrigt som nu överväges. Vikten av denna synpunkt bör erkännas liksom även önskvärdheten av att skatten uttages vid en sådan tidpunkt och på ett sådant sätt, att olägenheterna för näringslivet och de enskilda medborgarna icke bliva alltför stora. Ovissheten även om den närmaste framtiden synes emellertid vara så stor, och utvecklingen av det allmännas behov därför så oberäknelig, att bestämda uttalanden om tidpunkten böra undvikas. Ett avgörande skäl för uppskov synes emellertid vara, att det rimliga omfånget av en dylik förmögenhetsskatt icke för närvarande kan bedömas, eftersom detta omfång måste röna inflytande av krisperiodens längd och de samlade krisutgifternas storlek. Under sådana förhållanden finnes icke heller tillräcklig anledning att redan nu gå in på de olika frågor, som vid utformningen av en engångsskatt på förmögenhet måste upptagas till prövning.»

Värnskatten bör enligt de sakkunnigas förslag i princip baseras på det vid taxeringen till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt framkomna beskattningsbara beloppet. För de sakkunniga har det emellertid framstått såsom i viss mån oegentligt, att många medborgare, som på grund av de skattefria avdragen icke betala någon statsskatt, ej alls fått genom direkt beskattning deltaga i de genom krisen uppkomna bördorna. De sakkunniga hava förden skull ifrågasatt, att även de fysiska personer, som vid taxeringen till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt ej uppnå beskattningsbart belopp men dock hava ett taxerat belopp av minst 600 kronor, skola erlagga värnskatt. Med

hänsyn till att författning i ämnet icke torde kunna utfärdas förrän i bästa fall kort tid före avslutandet av taxeringsnämndernas arbete, har det emellertid ej ansetts vara möjligt att stadga skyldighet att erlagga värnskatt för andra än sådana som enligt 86 § taxeringsförfordningen skola upptagas i inkomstlängden. De sakkunniga hava därför förutsatt, att skattskyldigheten bör begränsas till att avse dem som äro skyldiga att erlagga pensionsavgift enligt lagen om folkpensionering och vilka på grund härav finnas upptagna i inkomstlängden. Värnskatten skall enligt de sakkunnigas förslag i förevarande fall utgå med fem kronor för varje skattskyldig (för äkta makar fem kronor tillsammans).

Sedan av vissa myndigheter och sammanslutningar avgivits yttranden över ett inom finansdepartementet i enlighet med de sakkunnigas överbägganden upprättat förslag till förordning om värnskatt för budgetåret 1940/41 — i vilket förslag skatteskalor dock icke angivits — hava de sakkunniga i anslutning till ett av kammarrätten framställt förslag förordat en höjning av skattefrihetsgränsen från 600 kronor till 1,000 kronor taxerat belopp. Härigenom skulle skattskyldiga med den svagaste skattekraften bortfalla och onödigt arbete med värnskattens debitering och indrivning i stor utsträckning undvikas. De återstående skattskyldiga, som skulle betala femkronorsskatten, torde enligt de sakkunnigas mening utan större svårighet kunna bära skatten.

I fråga om sådana fysiska personer, för vilka till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbart belopp blivit fastställt, ävensom oskifta dödsbon och familjestiftelser innebär de sakkunnigas förslag, att värnskatten skall utgå efter en skiktsskala. För det lägsta skiktet av denna skala eller till och med 3,000 kronors beskattningsbart belopp skall värnskatten utgöra 5 procent av detta belopp, dock lägst 5 kronor, och i det högsta skiktet eller när det beskattningsbara beloppet överstiger 200,000 kronor 23 procent av det överskjutande beloppet. För svenska aktiebolag, svenska ekonomiska föreningar och därmed i beskattningshänseende likställda juridiska personer hava de sakkunniga föreslagit, att värnskatten skall utgöra 10 procent av det beskattningsbara beloppet. För övriga skattskyldiga — ideella föreningar m. fl. — föreslås, att värnskatten skall utgöra 5 procent av det beskattningsbara beloppet.

Beträffande de sakkunnigas motivering för sitt förslag får utskottet, i den mån densamma icke framgår av vad förut anförts, hänvisa till statsrådsprotokollet.

Till stöd för det i propositionen framlagda förslaget har *departementschefen* anförts bland annat följande:

»För egen del finner jag mig helt kunna ansluta mig till de sakkunnigas förslag rörande utformningen av värnskatten för nästkommande budgetår. Jag kan även instämma i den motivering, som de sakkunniga lämnat för förslaget om ett uppskov med uttagande av värnskatt i form av en särskild skatt å förmögenhet.

Det förut omnämnda förslaget till förordning om värnskatt för budgetåret

1940/41 har i remissyttrandena i huvudsak lämnats utan erinran. Beträffande innehållet i förordningen torde utöver vad förut sagts följande få framhållas.

1 § upptager grunderna för skattens utgörande. Enär fråga är om debitering och ej taxering, komma alla de ändringar i taxeringen år 1940 till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, som vidtagas i högre instans, att automatiskt medföra ändring i fråga om värnsskattens belopp. Eftertaxeringar för tidigare år än 1940, vidtagna sistnämnda år, drabbas ej av värnsskatten.

I 2 § 1 mom. återfinnas de förut refererade skatteskalorna. 2 mom. av samma paragraf innehåller bestämmelser om äkta makars beskattning. Enligt det remitterade förslaget skulle, därest makar icke uppnå beskattningsbart belopp men det sammanlagda taxerade beloppet för dem överstiger 600 kronor, värnsskatten, 5 kronor, fördelas mellan makarna efter förhållandet mellan deras beräknade taxerade belopp. *Kammarrätten* har häremot anmärkt, att en fördelning av skattebeloppet i sådana fall, om också principiellt riktig, kunde befaras bli för debiteringsförrättarna rätt tidsödande och för de skattskyldiga vara till föga nytta. För att förebygga denna olägenhet föreslår kammarrätten, att i sådana fall en summarisk fördelning av skattebeloppet skall äga rum på så sätt, att vardera maken påföres två kronor 50 öre i värnsskatt. Emot denna modifikation i förslaget har jag för min del intet att erinra.

I 3 § givas stadganden om eftertaxering. I 4 § har intagits bestämmelse om att skattebefrielse för dödsbo jämlikt 23 § eller 24 § 1 mom. förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt skall i motsvarande omfattning åtnjutas i fråga om värnsskatt.

Därest vid taxeringen till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbart belopp icke framkommer, torde enligt gällande bestämmelser skyldighet att lämna underrättelse om avvikelse från deklaration icke föreligga. Den som i dylikt fall påförts värnsskatt har därför ansetts böra erhålla en extraordinär besvärsmått av samma slag som för ett likartat fall finnes stadgad i 16 § andra stycket lagen om folkpensionering. Besvärstiden har dock ansetts kunna avsevärt förkortas. Bestämmelse om sådan besvärsmått har intagits i 7 § 2 mom. av förordningen. Det torde kunna antagas, att antalet besvär skall bli ganska ringa.»

Departementschefen har vidare framhållit att, om förslaget till förordning om värnsskatt antoges av riksdagen, bestämmelser rörande bland annat debitering och uppbörd av skatten torde få utfärdas i administrativ ordning. I enlighet med de sakkunnigas förslag borde värnsskatten liksom under innevarande år upptagas å särskild debetsedel och erläggas vid särskild uppbörd, vilken torde böra äga rum i februari eller mars 1941. Att uppdelas värnsskatteuppbörden på två terminer syntes departementschefen icke erforderligt. Ett försök till delning torde för övrigt stranda på omöjligheten att finna lämplig tidpunkt för ytterligare en uppbörd.

I propositionen föreslås, att för nästkommande budgetår skall — vid sidan av den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten — uttagas en särskild direkt skatt, benämnd värnsskatt. I nuvarande statsfinansiella läge finner utskottet denna form för tilläggsbeskattning, som överensstämmer med motsvarande anordning under innevarande budgetår, vara att föredraga framför en ökning av den ordinarie inkomst- och förmögenhetsskatten genom införande av provisoriskt gällande skatteskalor. Utskottet ansluter sig därför till den i propositionen föreslagna formen för ifrågavarande merbeskattning.

Vad angår den i propositionen behandlade frågan om uttagande av värnsskatt i form av skärpt förmögenhetsbeskattning delar utskottet de sakkunnigas uppfattning, att starka skäl tala för att låta det särskilda bidrag, som förmögenheterna synas böra lämna till täckning av krisperiodens utgifter, få karaktären av ett engångsoffer. I nuvarande läge är det emellertid icke möjligt att bedöma det rimliga omfånget av en dylik förmögenhetsskatt. På grund härav och då skatten i fråga bör uttagas vid en sådan tidpunkt och på ett sådant sätt, att olägenheterna av skatten för näringslivet och de enskilda medborgarna icke bliva alltför stora, anser sig utskottet böra förorda förslaget om uppskov med uttagande av särskild värnsskatt å förmögenhet.

Beträffande utformningen av den nya värnsskatten biträder utskottet förslaget, att fysiska personer, som vid taxering år 1940 icke uppnå till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbart belopp men dock hava ett taxerat belopp av minst 1,000 kronor och som äro skyldiga att erlægga pensionsavgift enligt lagen om folkpensionering, skola utgöra värnsskatt med 5 kronor. Ehuru detta förslag avviker från de grunder, som för närvarande gälla vid den ordinarie statsbeskattningen, anser utskottet likväl under rådande förhållanden inga avgörande invändningar kunna anföras mot, att även sådana skattskyldiga, som till följd av de nuvarande skattefria ortsavdragen icke drabbas av den ordinarie statsbeskattningen, få deltaga i den ökade direkta beskattning, som föranledes av de stegrade kostnaderna för tryggande av rikets försvar.

Vad därefter angår grunderna för värnsskattens utgörande av andra fysiska personer än förenämnda samt av oskifta dödsbon och familjestiftelser ansluter sig utskottet till det i propositionen framlagda förslaget. Enligt detta skall värnsskatten, på sätt framgår av den tidigare redogörelsen, beräknas efter en skiktskala. För det lägsta skiktet av denna skala eller till och med 3,000 kronors beskattningsbart belopp skall värnsskatten utgöra 5 procent av detta belopp, dock lägst 5 kronor, och för det högsta skiktet eller när det beskattningsbara beloppet överstiger 200,000 kronor skall skatten utgå med 23 procent av det överskjutande beloppet. Utskottet har icke förbisett, att enligt förslaget den sammanlagda direkta beskattningen till stat och kommun för skattskyldiga med medelstora och större inkomster kan komma att bliva mycket betungande. Å andra sidan bör beaktas, att till följd av den skärpning av den indirekta beskattningen, som redan genomförts och som drabbar de mindre inkomsttagarna hårdare än de större, samt den nu

föreslagna höjningen av den direkta beskattningen, jämväl skattskyldiga med mindre inkomster komma att få vidkännas en icke ringa ökning av sin sammanlagda skattebörda. På grund av det anförda och då utskottet finner den föreslagna avvägningen av skattebördan olika skattskyldiga emellan vara skälig, anser sig utskottet icke kunna biträda det i motionen II: 256 framställda yrkandet om nedsättning av värnskatten för fysiska personer och därmed likställda skattskyldiga.

Mot förslaget, att värnskatten skall utgå för svenska aktiebolag, svenska ekonomiska föreningar och övriga affärsdrivande juridiska personer med 10 procent av det beskattningsbara beloppet samt för övriga skattskyldiga än dem som förut nämnts med 5 procent av sagda belopp, har utskottet icke funnit skäl till erinran.

Med det nu anförda har utskottet jämväl tagit ställning till det i motionen II: 253 väckta förslaget beträffande grunderna för värnskattens beräkning för vissa fysiska personer samt svenska aktiebolag m. fl.

I de likalydande motionerna I: 199 och II: 255 har föreslagits en spärregel av innehåll, att värnskatten i förekommande fall skulle reduceras så, att denna skatt tillsammans med övriga på grund av 1940 års taxering debiterade skatter till stat och kommun icke överstege den skattskyldiges till inkomst- och förmögenhetsskatt taxerade inkomst minskad med ortsavdraget. Ett förslag av samma innebörd framlades vid 1939 års urtima riksdag i motioner i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 78 med förslag till förordning om värnsskatt m. m., men motionerna föranledde på hemställan av första särskilda utskottet icke någon riksdagens åtgärd. Till stöd härför anförde första särskilda utskottet i sitt utlåtande nr 67, att en spärr av det ifrågasatta slaget innebure, att förmögenhetsägare med ringa eller ingen avkastning å förmögenhet icke skulle drabbas av värnsskatt. Att en ägare av förmögenhet utan taxerad inkomst skulle erlägga lika stor värnsskatt som en skattskyldig utan förmögenhet men med en inkomst, som motsvarade $\frac{1}{100}$ av den förres förmögenhet, kunde enligt första särskilda utskottets mening icke anses orimligt. Utskottet biträder denna mening och får därjämte erinra om, att innevarande års riksdag redan beslutat viss lättnad i fråga om förmögenhetsbeskattningen. På hemställan av utskottet (betänkande nr 20) har nämligen riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 186 beslutat den ändringen av den förut gällande s. k. reduktionsregeln för den särskilda skatten å förmögenhet, att minimigränsen för den beskattningsbara förmögenheten sänkts från 40 till 25 procent av den skattepliktiga förmögenheten. Med den sålunda beslutade ändringen har genomförts en icke oväsentlig lättnad i förmögenhetsbeskattningen för de fall, då förmögenheten lämnat otillfredsställande avkastning eller ingen avkastning alls och annan inkomst ej funnits. Utskottet finner sig fördens skull böra avstyrka de likalydande motionerna I: 199 och II: 255. I detta sammanhang vill utskottet understryka, att frågan om utvidgning av möjligheterna till erhållande av reduktion av de direkta skatterna i det syfte, som avses med motionärernas förslag, lämpligen bör göras till föremål för närmare övervägande

beträffande såväl den statliga som den kommunala beskattningen. Behovet av en sådan reform framträder givetvis starkare i nuvarande läge med dess skärpta beskattning. Utskottet förutsätter sålunda, att detta spörsmål kommer att göras till föremål för en förutsättningslös utredning.

Utskottet har icke förbisett, att den skärpning av den direkta beskattningen, som i rådande läge måste vidtagas, kan komma att vålla svårigheter för ett flertal skattskyldiga att erlagga skatterna. Detta spörsmål kommer utskottet att behandla i ett senare betänkande i anledning av de vid riksdagens början väckta likalydande motionerna I: 71 och II: 131 om ändring av skattebetalningssystemet m. m.

I likhet med departementschefen får utskottet understryka, att vid år 1940 vidtagna eftertaxeringar för tidigare år den nu föreslagna värnskatten ej skall påföras den skattskyldige.

Mot de i propositionen i övrigt framlagda förslagen har utskottet icke funnit skäl till erinran.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 185 samt med avslag å de likalydande motionerna I: 199 och II: 255 ävensom motionerna II: 253 och II: 256, måtte antaga det vid propositionen fogade förslag till förordning om värn-
skatt för budgetåret 1940/41.

Stockholm den 6 maj 1940.

På bevillningsutskottets vägnar:

IVAR ANDERSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar *Johan Bär*, friherre *Lagerfelt*, *Viktor Larsson*, *Wahlmark**, *Sköldén*, *Sjödahl*, *Elon Andersson*, *Ekman*, *Velander* och *Gustaf Björkman*; samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Norrköping, *Lövgren*, *Olsson* i Gävle, *Andersson* i Dunker*, *Ericson* i Boxholm*, *Werner* i Hultsfred, *Lundell*, *Andersson* i Vigelsbo, *Rosander** och *Bäckman*.

* Icke närvarit vid justeringen av betänkandet.

Reservation

av herr *Lundell*, som ansett, att utskottet i enlighet med yrkandet i motionen II: 256 bort föreslå en nedsättning av den för värnskatten av Kungl. Maj:t föreslagna skiktskalan, varvid progressionen lämpligen bort avbrytas vid 12 % eller senast vid 14 %.

Säkerligen komme i annat fall sparares och företagares reaktion inför den omåttligt stegrade direkta beskattningen att verka nedsättande på nationalinkomsten, så att denna ej uppnådde den höjd som annars vore möjlig. Dessutom försvårade statsmakterna för sig själva möjligheten till sådan upplåning som vore baserad på nysparade medel. — Ett avbrytande av progressionen på angivet sätt skulle enligt överslagsberäkningar icke betyda större nedsättning än c:a 10 resp. 6 milj. kronor i de 188 milj. kronor som värnskatten å fysiska personer m. fl. enligt propositionen beräknades skola avkasta.

Dessutom hade på i motionen anförda grunder beslut om värnskatten ej bort fattas annat än i samband med beslut om inkomst- och förmögenhetsskatten.